

Themapreek 'met elkaar'

- Schildwolde, 12 juni 2016
- Kees van Dusseldorp
- middagviering HA
- themadienst 'met elkaar'

Thema: "met elkaar"

votum en groet

Ps.96:1,2,4

avondmaalsformulier 5

geloofsbelijdenis berijming Casper Koolsbergen (melodie Ld.114)

viering

Ps.122:1,3 tijdens viering

gebed

lezen: Hand.2:41-47

Kol.3:12-17

verkondiging

gemeentelied

gebed

collecte

Opw.710

zegen

Gemeente van Christus,

Deze keer heb ik niet een bijbeltekst voor de preek. Ik heb ook niet een catechismuszondag als uitgangspunt. De preek gaat over een woord dat in de Bijbel veel voorkomt. Het woord 'elkaar'.

De aanleiding is dat we als gemeente nu ruim een jaar in de nieuwe structuur van kleine kringen georganiseerd zijn. De gemeenteleden hebben hierover een evaluatieformulier kunnen invullen. In de komende weken zullen we daarover met elkaar in gesprek gaan. Vanmiddag wil ik hierover graag met u naar de Bijbel luisteren. Niet om een structuur te verdedigen. Of om mijn mening over het gemeente-zijn naar voren te brengen. Maar om echt te luisteren naar wat de Bijbel zegt over gemeente-zijn. Zodat ieder van u – of je nu lid bent van deze kerk of niet – daar een goed beeld van heeft. En jij je handelen en je plek in de gemeente – of dat nu hier is of ergens anders – kunt afstemmen op Gods bedoeling daarmee. Want dat is toch de bedoeling: dat wij ons laten leren door wat God ons te zeggen heeft. En dat wij onze visie en ons gedrag daarop afstemmen. Dat we de tegenstemmen overwinnen door wat we in de Bijbel lezen. Dat we onze persoonlijke gevoelens in lijn brengen met wat Gods doel is.

Je kunt zo'n Bijbelse les op verschillende manieren aanpakken. Je kunt inzetten bij de beelden die in de Bijbel worden gebruikt voor de kerk: het lichaam van Christus dat uit veel verschillende leden bestaat, een geestelijke tempel die opgebouwd is uit levende stenen. Je kunt inzetten bij een gebed van Paulus waar hij bijna elke brief mee begint. Zulke preken heb ik in de afgelopen tijd wel gehouden.

Vandaag wil ik graag met een lantaarntje door het Nieuwe Testament lopen, op zoek naar één woord: 'elkaar'. Ik heb uit mijn computerbijbel alle bijbelteksten geselecteerd waarin het woord 'elkaar' voorkomt. Daarna heb ik de teksten eruit gehaald, waarin dat woord vooral technisch voorkomt. 'Ze zeiden tegen elkaar' of 'ze maakten ruzie met elkaar'. Dan blijft er een lijst over van 75 teksten, alleen uit het Nieuwe Testament, waarin het woord 'elkaar' echt iets betekent. Als u deze preek op de website van de kerk of van mijzelf downloadt, dan vindt u die lijst met teksten als bijlage bij de preek – leesbaar.

Ik vind dat veel. 75 keer 'elkaar'. Als ik de teksten achter elkaar zou voorlezen, heb ik een complete preek, wat lengte betreft. Maar ik wil daarin wat lijnen laten zien.

Thema: Gemeente ben je met elkaar.

[1] geschenk en opdracht

Allereerst valt mij op, dat het woord 'elkaar' bijna altijd voorkomt om de vorm van een oproep, een gebod. Aanvaard elkaar. Dien elkaar. Vergeef elkaar.

Onder een gebod ligt een geschenk. Dat is altijd zo in de wereld van God. Onder elk gebod ligt een geschenk. Je wordt geroepen om goed met jezelf om te gaan, omdat de Heer je het leven heeft gegeven. Je moet je bekeren van je zonden, omdat God een Redder heeft gegeven. Je moet elkaar liefhebben, omdat je aan elkaar gegeven bent. Dat is het geschenk. Aan elkaar gegeven. Bij elkaar gebracht. Aan elkaar verbonden. Vanwege Jezus Christus. Hij is ons gezamenlijke hart. Wie zich op Jezus Christus richt, die herkent dat in

anderen. Met alle verschil in beleving, in visie, in levenspraktijk en soms in taal of cultuur. Er is iets wat we delen. Iemand die we delen. Die ons niet alleen in de wereld zet. Maar ons aan elkaar geeft.

Hoe heerlijk praktisch wordt zo het geschenk van Gods genade! Het gaat niet alleen om redding van de ziel. Of om toekomst voor je leven. Of hoop voor de wereld. Het geschenk van Gods genade wordt zichtbaar in mensen. We noemen hen broeders en zusters. Niet beperkt tot grenzen van een plaatselijke kerk. Het gaat om concrete mensen. Met elkaar verbonden, aan elkaar gegeven, voor elkaar bedoeld.

Kerk-zijn begint niet bij wat ambtsdragers doen in de kerk. Of hoe de kerkdiensten ingericht moeten worden. Of over de inhoud van ons geloof. Kerk-zijn begint concreet over hoe ik mij tot jou verhoudt. Hoe jij omgaat met die ander. En hoe die ander het contact met mij zoekt. We zijn aan elkaar gegeven. En hebben de opdracht met elkaar gemeente te zijn. Want aan elk geschenk is een opdracht verbonden.

Ach, en als je het geschenk goed hebt uitgepakt, dan is de opdracht niet vreemd. Wie een nieuwe mobiel krijgt, heeft meteen de neiging om die uit te pakken, te proberen en in gebruik te nemen. Nu ligt gaat tussen mensen iets minder gemakkelijk. Je moet elkaar leren kennen en leren vertrouwen. Maar de kern is niet anders: het geschenk van elkaar vraagt om leven met elkaar. Zeker, dat gaat vaak fout. We zijn mensen, begrijpen elkaar soms niet. We kennen onszelf een beetje, ook in onze tekorten en fouten. We hebben last van trots, angst, ambitie en irritatie. We denken ook de ander te kennen en vermoeden soms egoïsme, eigenbelang of jaloersheid. En we pakken het geschenk van elkaar niet uit. Maar laten dat graag in het papiertje zitten.

Maar dat is niet de bedoeling. En dat levert ook schade op. Daarom is het een terugkerend refrein in het Nieuwe Testament. De opdracht om met elkaar gemeente te zijn. Het kan wel! Als mensen zich aan Christus geven. En zich door Gods Geest laten leiden. Kijk maar naar het leven van de eerste gemeente. In Handelingen 2, de enige plek waar het woord 'elkaar' niet als opdracht is geformuleerd, maar als een gegeven. Als een schets van hoe het toeging en toe kan gaan. Ze bleven trouw aan het onderwijs van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, vierden samen het avondmaal en wijden zich aan het gebed. Vier basiswoorden voor de gemeente. Vier werkwoorden voor ieder lid van de gemeente.

Of je lid van de kerk van Christus bent, is niet beslist doordat je ergens in een kerkelijke administratie staat en in een jaarboekje bent opgenomen. Nee, je laat zien dat je bij de gemeente hoort door mee te doen aan onderwijs, gemeenschap, avondmaal en gebed. Om je verbinding met de Heer te ervaren en te vieren, moet je werk maken van elkaar. Een levende gemeente ontstaat waar mensen luisteren naar het onderwijs van Christus, elkaar liefde en hulp bewijzen in navolging van Christus, samen avondmaal vieren tot gedachtenis aan Christus en zich wijden aan het gebed in de naam van Christus.

Gemeente ben je met elkaar. Dat is een geschenk. Aan elkaar gegeven. Het is een opdracht. Om elkaar te dienen en te helpen. Gelovigen moeten op een goede manier met elkaar omgaan. Dat is een concrete en praktische toepassing van het evangelie van Jezus Christus.

[2] voor heel je leven

Gemeente ben je met elkaar. Dat geldt voor heel je leven. Voor alle aspecten van je leven. Als ik al die Bijbelteksten over 'elkaar' op een rijtje zet, dan gaat het om een breed terrein. De opdrachten klinken in grote variatie. Ik heb in al die 'elkaar'-teksten drie lijnen ontdekt: de liefdesopdracht, de geloofsopdracht en de liturgieopdracht.

1. De liefdesopdracht. Dat is de basis: elkaar aanvaarden, elkaar liefhebben, elkaar dienen, de vrede onder elkaar bewaren, elkaar helpen. Dat zijn de bijbelwoorden die ik samenvat met de liefdesopdracht. Maar hoe vanzelfsprekend dat ook klinkt, toch is het niet altijd gemakkelijk. Elkaar liefhebben. Ook als hij zoveel fouten heeft gemaakt? Ook als zij zo'n moeilijk mens in de omgang is? Ook als hij totaal anders over dingen denkt? Ook als zij voortdurend in jouw irritatiezone zit?

Toch blijft de opdracht wel staan. Niet alleen voor jou trouwens, maar ook voor de ander. Elkaar aanvaarden komt immers van twee kanten. De vrede onder elkaar bewaren – op een bepaalde plaats schrijft Petrus: 'voor zover het van u afhangt'.

Ook in de tijd van de eerste kerk was dat niet zo gemakkelijk. Paulus schrijft bijvoorbeeld over het conflict in de kerk van Rome tussen de sterken en de zwakken in het geloof. De zwakken eten geen vlees dat aan de afgoden is gewijd, omdat ze dat niet vinden kunnen en bang zijn onder invloed te komen van de afgoden. De sterken vinden dat geen enkel probleem en draaien hun hand er niet voor om. Paulus zegt: laat ieder doen wat voor zijn of haar geweten mogelijk is. En aanvaard elkaar in het geloof, ook in de verschillen die er zijn. De opdracht om lief te hebben vraagt soms relativering van jezelf en het overlaten van een oordeel over een ander.

2. De geloofsopdracht. Daarmee vat ik een andere soort bijbelwoorden samen: Elkaar bemoedigen, elkaar vermanen, elkaar troosten, elkaar je zonden belijden, elkaar vergeven, elkaar onderwijzen. Dat zijn stuk voor stuk veelomvattende woorden. Het zijn opdrachten om elkaar in het geloof te helpen. En in een christelijk leven. Het is de meest actieve opdracht. Bemoedigen en vermanen, excuses maken en vergeven. Wat heb je ervoor nodig om dat te kunnen? Vertrouwen in elkaar. Kennen van elkaar, niet alleen van buitenkant, maar ook van binnen. Maar nog meer vertrouwen in de Heer. In wie je vrij voelt om met elkaar te spreken. In wie je liefde ontvangt om elkaar op te zoeken.

Wij zouden zeggen: dit is toch typisch ambtsdragerswerk. Dus niet volgens de bijbel. Zeker, ouderlingen en diakenen hebben hierin een bijzondere taak. Om u daarmee te helpen. En om ook zelf te doen, waar de onderlinge bemoediging en vermaning te kort schiet. Maar met alleen ambtsdragers redden we het niet. En ambtsdragers redden dat niet, als er in de gemeente geen ruimte en vertrouwen is waarin mensen met elkaar praten over hun geloof, inclusief de persoonlijke kant ervan.

Er zijn mensen die zeggen: ik heb dat zo niet geleerd. Of: van mij hoeft dat niet zo. Of: ik ben toch geen ouderling? Het hoeft ook niet altijd in een diepgaand gesprek. Mensen zijn verschillend. Bemoediging kan soms in een knipoog. Vermaning kan soms in een tip. Vergeven is een kunst. Excuus vragen ook. Maar de Heer maakt duidelijk dat het hoort bij christen zijn en bij gemeente zijn. Zulke kunsten vragen om oefening. En om echte ruimte en vertrouwen om ook het geestelijk leven met elkaar te delen.

3. De liturgieopdracht. Daarmee vat ik een derde soort bijbelteksten over 'elkaar' samen. Met elkaar zingen, met elkaar bidden, elkaar begroeten met de heilige kus, met elkaar het brood breken, met elkaar bidden, met elkaar vechten.

Ik noem dat de liturgieopdracht. Omdat het alles te maken heeft met hoe we samen voor God verschijnen. In de kerkdienst en daarbuiten. Het zet een extra streep onder het belang dat God hecht aan het kerkzijn en de kerkdiensten.

Er zijn mensen die kerk niet belangrijk vinden. Die zich nergens aan een gemeente verbinden. Die alleen kerkdiensten bezoeken als ze er behoefte aan hebben. Maar zijn er andere momenten in je leven dat je zingt? Dat je je voor God verootmoedigt? Dat je je laat corrigeren en aanspreken vanuit het Woord van God?

De liturgieopdracht geeft ook licht op de kerkdienst. Je bent niet in een dienst om te consumeren. Maar om zelf God te dienen. Met elkaar. Het is niet mijn dienst, mijn liturgie. Het is ook niet de gewoonte van de kerk of de traditie van de gemeente. Het is onze eredienst. Waarin we met elkaar zingen, luisteren, bidden, Christus gedenken in het avondmaal. Ook als één persoon het woord voert.

[3] met het oog op de toekomst

Als ik de bijbelteksten over 'elkaar' op een rijtje zet, dan komt daar een enorme variatie aan opdrachten naar voren. We zitten echt in het veld van de toepassing, de doorwerking van het evangelie. Er is op dit punt altijd een groot risico. Dat het een regelingetje wordt. Iets waar we lekker met elkaar tegenaan gaan. Omdat het moet. Of omdat we een vorm gevonden hebben, waar we alles van verwachten. Of omdat we graag wat doen.

Maar voor je los gaat, is het belangrijk om nog even stil te staan bij de achtergrond. Want de opdrachten over het gemeente zijn 'met elkaar', hebben een doel. Niet alleen komen ze voort uit het geschenk van de verbondenheid dat de Heer ons geeft. Ze staan ook in het licht van de kerk in deze wereld. De apostelen geven een serieuze reden aan. De tijd dringt ertoe. Om staande te blijven in deze wereld, hebben we elkaar nodig. Je kunt het je niet permitteren om aan de kant te blijven staan.

Natuurlijk, de neiging is er. In onze cultuur is het ieder voor zich. En als het je niet bevalt, dan ga je toch weg? Dan zoek je toch wat anders? Of je doet een stapje terug. Maar je begeeft jezelf in de gevarenzone. In ons menszijn gaan we gemakkelijk af op onze voorkeuren en waardeoordelen. Bij hem houd ik afstand. Haar vertel ik echt niets. Vandaag heb ik er echt geen zin in.

De Heer maakt ons in de Bijbel duidelijk: die luxe hebben we niet. De tijd dringt ertoe. De wereld ook. Dat we elkaar meenemen. Met elkaar gemeente zijn. Vanuit het Heilig Avondmaal is dat ook mogelijk.

Elkaar. Moet dat in kringen? Misschien is het een goede vorm, misschien werkt het niet. Daar gaat het niet om. Persoonlijk denk ik dat het een waardevol middel kan zijn. Maar belangrijker is het, dat we op de een of andere manier gehoor geven aan de oproep om met elkaar gemeente te zijn.

Amen

Het Nieuwe Testament over 'elkaar':

- Mr 9:50 Zout is goed! Maar als het zout zijn kracht verliest, hoe zullen jullie het zijn kracht dan teruggeven? Zorg dat jullie het zout in jezelf niet verliezen en bewaar onder *elkaar* de vrede.'
- Lu 22:17 Hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en zei: 'Neem deze beker en geef hem aan *elkaar* door.
- Joh 13:34 Ik geef jullie een nieuw gebod: heb *elkaar* lief. Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie *elkaar* liefhebben.
- Joh 13:35 Aan jullie liefde voor *elkaar* zal iedereen zien dat jullie mijn leerlingen zijn.'
- Joh 15:12 Mijn gebod is dat jullie *elkaar* liefhebben zoals ik jullie heb liefgehad.
- Joh 15:17 Dit draag ik jullie op: heb *elkaar* lief.
- Hnd 2:42 Ze bleven trouw aan het onderricht van de apostelen, vormden met *elkaar* een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed.
- Hnd 2:46 Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij *elkaar* thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde.
- Ro 1:12 of liever, om door *elkaar* bemoedigd te worden: ik door uw geloof en u door het mijne.
- Ro 12:10 Heb *elkaar* lief met de innige liefde van broeders en zusters en acht de ander hoger dan uzelf.
- Ro 13:8 Wees *elkaar* niets schuldig, behalve liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld.
- Ro 14:13 Laten we *elkaar* daarom niet langer veroordelen, maar neem u voor, uw broeder en zuster geen aanstoot te geven en hun niet te ergeren.
- Ro 14:19 Laten we daarom streven naar wat de vrede bevordert en naar wat opbouwend is voor *elkaar*.
- Ro 15:7 Aanvaard *elkaar* daarom ter ere van God, zoals Christus u heeft aanvaard.
- Ro 15:14 Broeders en zusters, ikzelf ben ervan overtuigd dat u inderdaad niets dan het goede wilt en dat het u niet aan kennis ontbreekt, zodat u ook in staat bent om *elkaar* terecht te wijzen.
- Ro 16:16 Groet *elkaar* met een heilige kus. Alle gemeenten van Christus laten u groeten.
- 1Co 11:33 Daarom, broeders en zusters, wees gastvrij voor *elkaar* wanneer u samenkomt voor de maaltijd.
- 1Co 12:19 Als ze met *elkaar* slechts één lichaamsdeel zouden vormen, zou dat dan een lichaam zijn?
- 1Co 12:20 Het is juist zo dat er een groot aantal delen is en dat die met *elkaar* één lichaam vormen.
- 1Co 12:25 zodat het lichaam niet zijn samenhang verliest, maar alle delen *elkaar* met dezelfde zorg omringen.
- 1Co 16:20 Alle broeders en zusters laten u groeten. Groet *elkaar* met een heilige kus.
- 2Co 13:11 Tot slot, broeders en zusters, groet ik u. Beter uw leven, neem mijn vermaningen ter harte, wees eensgezind, leef in vrede met *elkaar*-dan zal de God van de liefde en de vrede met u zijn.
- 2Co 13:12 Groet *elkaar* met een heilige kus. Alle heiligen die hier zijn laten u groeten.
- Ga 5:13 Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien *elkaar* in liefde,
- Ga 5:15 Maar wanneer u *elkaar* aanvliegt, pas dan maar op dat u niet door *elkaar* wordt verslonden.
- Ga 5:26 Laten we *elkaar* niet uit eigenwaan de voet dwarszetten en *elkaar* geen kwaad hart toedragen.
- Efe 4:2 wees steeds bescheiden, zachtmoedig en geduldig, en verdraag *elkaar* uit liefde.
- Efe 4:15 Dan zullen we, door ons aan de waarheid te houden en *elkaar* lief te hebben, samen volledig toe groeien naar hem die het hoofd is: Christus.
- Efe 4:25 Leg daarom de leugen af en spreek de waarheid tegen *elkaar*, want wij zijn *elkaars* ledematen.
- Efe 4:32 Wees goed voor *elkaar* en vol medeleven; vergeef *elkaar* zoals God u in Christus vergeven heeft.
- Efe 5:19 en zing met *elkaar* psalmen, hymnen en liederen die de Geest u ingeeft. Zing en jubel met heel uw hart voor de Heer
- Col 2:5 Want hoewel ik lijfelijk niet aanwezig ben, ben ik in de geest wel bij u, en ik zie met vreugde hoe hecht u met *elkaar* verbonden bent en hoe onwrikbaar uw geloof in Christus is.
- Col 3:9 Bedrieg *elkaar* niet, nu u de oude mens en zijn leefwijze afgelegd hebt
- Col 3:13 Verdraag *elkaar* en vergeef *elkaar* als iemand een ander iets te verwijten heeft; zoals de Heer u vergeven heeft, moet u *elkaar* vergeven.
- Col 3:16 Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen; onderricht en vermaan *elkaar* in alle wijsheid, zing met heel uw hart psalmen en hymnen voor God en liederen die de Geest u vol genade ingeeft.
- 1Th 3:12 Moge de Heer uw liefde voor *elkaar* en ieder ander groter maken, zodat uw liefde even overvloedig wordt als onze liefde voor u.
- 1Th 4:9 Over de onderlinge liefde hoeven wij u niets te schrijven, want u hebt zelf van God geleerd hoe u in liefde met *elkaar* moet omgaan.

1Th 4:18 Troost *elkaar* met deze woorden.

1Th 5:11 Dus troost *elkaar* en wees *elkaar* tot voorbeeld, zoals u trouwens al doet.

1Th 5:13 U moet hun om hun werk veel liefde en respect betonen. Leef in vrede met *elkaar*.

1Th 5:15 Zie erop toe dat niemand kwaad met kwaad vergeldt en streef altijd naar het goede, zowel voor *elkaar* als voor ieder ander.

1Th 5:26 en groet *elkaar* met een heilige kus.

2Th 1:3 Broeders en zusters, wij moeten God altijd voor u danken. Het past ons dit te doen, omdat uw geloof sterk groeit en uw liefde voor *elkaar* groter wordt.

Heb 3:13 maar wijs *elkaar* terecht, elke dag dat dit ‘vandaag’ nog geldt, opdat niemand van u halsstarrig wordt omdat hij door zonde verleid werd.

Heb 8:11 Volksgenoten zullen *elkaar* niet meer hoeven te onderwijzen, men zal *elkaar* niet meer hoeven te zeggen: “Ken de Heer!,” want allen zullen mij kennen, van klein tot groot.

Heb 10:24 Laten we opmerkzaam blijven en *elkaar* ertoe aansporen lief te hebben en goed te doen,

Heb 10:25 en in plaats van weg te blijven van onze samenkomsten, zoals sommigen doen, *elkaar* juist bemoedigen, en dat des te meer naarmate u de dag van zijn komst ziet naderen.

Jak 4:11 Spreek geen kwaad van *elkaar*, broeders en zusters. Wie kwaadspreekt van een ander of een ander veroordeelt, spreekt kwaad van de wet en veroordeelt de wet. En als u de wet veroordeelt, handelt u niet naar de wet, maar treedt u op als rechter.

Jak 5:9 Klaag niet over *elkaar*, broeders en zusters, want daarmee roept u het oordeel over u af. Bedenk dat de rechter voor de deur staat.

Jak 5:16 Beken *elkaar* uw zonden en bid voor *elkaar*, dan zult u genezen. Want het gebed van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet.

1Pe 1:22 Nu u gehoorzaam bent aan de waarheid, is uw hart gelouterd en kunt u oprecht van uw broeders en zusters houden; heb *elkaar* dan ook onvoorwaardelijk lief, met een zuiver hart,

1Pe 3:8 Tot slot vraag ik u: Wees allen eensgezind, leef met *elkaar* mee, heb *elkaar* lief als broeders en zusters, wees barmhartig en bereid de minste te zijn.

1Pe 4:8 Heb *elkaar* vóór alles innig lief, want liefde bedekt tal van zonden.

1Pe 4:9 Wees gastvrij voor *elkaar*, zonder te klagen.

1Pe 5:5 En u, jongeren, moet van uw kant het gezag van de oudsten erkennen. Overigens, in de omgang met *elkaar* moet ieder van u altijd de minste willen zijn, want God keert zich tegen hoogmoedigen, maar aan nederigen schenkt hij zijn genade.

1Pe 5:14 Groet *elkaar* met een kus als teken van uw onderlinge liefde. Vrede zij met u allen, die één bent in Christus.

1Joh 1:7 Maar gaan we onze weg in het licht, zoals hijzelf in het licht is, dan zijn we met *elkaar* verbonden en reinigt het bloed van Jezus, zijn Zoon, ons van alle zonde.

1Joh 3:11 Dit is immers wat u vanaf het begin hebt horen verkondigen: dat we *elkaar* moeten liefhebben

1Joh 3:14 Wij weten dat we van de dood zijn overgegaan naar het leven omdat we *elkaar* liefhebben. Wie niet liefheeft blijft in de dood.

1Joh 3:23 Dit is zijn gebod: dat we geloven in de naam van zijn Zoon Jezus Christus en *elkaar* liefhebben, zoals hij ons heeft opgedragen.

1Joh 4:7 Geliefde broeders en zusters, laten wij *elkaar* liefhebben, want de liefde komt uit God voort. Ieder die liefheeft is uit God geboren en kent God.

1Joh 4:11 Geliefde broeders en zusters, als God ons zo heeft liefgehad, moeten ook wij *elkaar* liefhebben.

1Joh 4:12 Niemand heeft God ooit gezien. Maar als we *elkaar* liefhebben, blijft God in ons en is zijn liefde in ons ten volle werkelijkheid geworden.

2Joh 1:5 En nu heb ik een verzoek aan u. Ik houd u in deze brief geen nieuw gebod voor, maar een gebod dat ons vanaf het begin bekend is: laten we *elkaar* liefhebben.